

El sorollós veïnat de falcilles, pardals i orenetes

L'home també és sotmès a les sacsades del vent, a les hores d'il·luminació solar, a les variacions brusques de temperatura i en definitiva als moviments de la natura. La ciutat és una

negació, per sistema, de la natura perquè la cultura intenta pal·liar les bèsties oscil·lacions del temps. La cultura intenta crear un sistema més benigne en què l'home pugui prosperar i surar amb una mica de gràcia i equilibri. A vegades la ciutat cau també en excessos mastodòntics: les cues dels automòbils a les entrades i sortides de les ciutats són còpies exactes d'aquestes autopistes de formigues que podem observar als camins, excepte que els humans gastem més energia que no les formigues. Però la natura encara segueix sent una gran educadora, com escrivia Keats. Sense ser badochs hauríem de mirar més el moviment de la natura. Per exemple saber que no podem col·locar en el nostre hàbitat animals d'altres llocs: com ara aquells estornells grossos i negrots, vinguts d'Amèrica perquè suposaven que es menjarien la processonària i ara són una plaga de soroll patètic en els camps de cirerers.

La primavera és un bon temps per observar l'ocelleria en franc moviment de reproducció. L'observador més delicat d'ocells que tenim en la nostra literatura és Marià Mament que arriba a dir que cada dia escoltava el mateix cu-cut, el que desafina a la segona nota. Ell ho feia al Montseny, que era una illa de natura, però nosaltres no hauríem de ser sords a la vida dels ocells a la Mitjana, per exemple, on cada dia hi ha assaigs de simfonia sense cartells anunciadors. O a la vora del canal d'Urgell, entre frondosos plàtans.

A ciutat parlem d'ocells i d'arbres però rarament sabríem distingir una oreneta d'una alosa, un vern d'un freixe, un om d'una alzina. La natura segueix sent la gran educadora perquè encara pot ser un espai de pau i d'instrucció –sempre que tinguis, després,

una casa on arrecerar-te. En efecte, mentre faig l'article, la cridòria dels ocells és fantàstica. Tan obsessiva i potser vana com el soroll de les televisions, però en tot cas molt més amable. Observar la natura, sempre governada per l'home, és una font d'educació. Adonar-se de les falcilles, que arribaren el dia de Sant Jordi, em fa pensar que són com les gernacions que omplen els jardins de vora el riu; sentir el cants dels rossinyols i les cadernereres em fa sentir millor que aquestes ràdios a tota pastilla que els guixaires posen a les obres; veure els reclams d'un pit-roig plantat en una branca és com aquests adolescents tibats que esperen les noies a l'eixida de l'institut. Sentir el cant d'una perdiu, després de molts anys de no sentir-ne cap, em porta el record de la infantesa, quan els nois imitàvem el seu soroll característic. La manera de parlar de la gent del poble em recorda que la familiaritat amb els ocells era palpable, concreta. Dir d'una persona que sembla un samarlí, ara ja no vol dir res, però quan els lligams amb la natura no eren romputs donava més felicitat a la cultura humana. Dir "Caminar com una perdigana", que era una perdiu petita, demostrava que encara hi havia perdius corrent en els sembrats. Qui ha vist, ara, com camina, lleugera i pinxa, una perdinaga? De cul a la natura som humans angoixats. Sense cultura som pedestres i bastos. Arribarà un dia que deixarem les cases velles; amb teules que ballen, plenes d'esclètxes perquè pardals i orenetes hi facin un sorollós veïnat?

ANDREU LONCÀ

Andreu Loncà

SECRET, 6-05-01